

Lag en uglekasse

Perleugla kan ta i bruk uglekasser i barskogsområder. Roar Solheim ©

Tenk å få en ugle som leieboer

Det er ikke til å komme forbi at spenningen og forventningen ligger noen hakk høyere når du henger opp en stor fuglekasse enn når du undersøker de mindre meisekassene. I Agder har du gode sjanser til å få kattugle som kassehekker. Lenger inn i landet er perleugla en av de vanligste gjestene i store fuglekasser. Plutselig knurrer det nede i kassa, og så er det ei stor laksand som har lagt seg til å ruge. Eller kanskje er det kvinanda som har lagt sine blågrønne egg i et reir av myke dun.

Det er mye enklere å skru sammen uglekassene med terrasseskruer enn å spikre dem sammen. Roar Solheim ©

Skru sammen materialene

Bytt ut hammeren med en drill. Terrasseskruer gjør fuglekassesnekningen til en lek. Det er tre gode grunner til at du bør skru sammen kassene: Selve arbeidet er lettere, det er enklere å treffe rett mot kasseveggene, og skruene trekker seg ikke ut av treverket med alderen, slik gamle spiker gjør.

Svartspetten er den viktigste reirhullbyggeren for store hullrugere. Når du lager fuglekasser for disse artene, er de egentlig en etterligning av et svartspettreir. Men selv om svartspettens reir ligger i trestammer som er runde, ser det ikke ut til at fuglene har noen problemer med å bruke en firkantet plankekasse.

Uglene bygger ikke reir selv, så uglekasser må fylles med 10 cm med litt grov flis i bunnen.

Tekst og fotografier: Roar Solheim

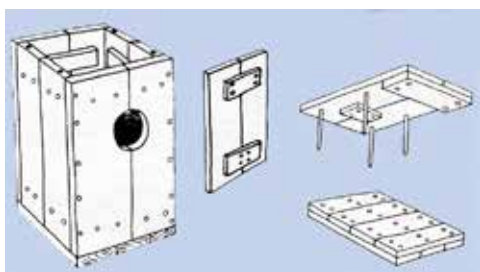

Dette er alt du trenger for å lage en uglekasse: sag, drill, vinkel og målestokk for å måle til materialene, blyant, skruer og bits. Hullbor for små kasser. For uglekasser trenger du en stikksag til å lage hull. Roar Solheim ©

Bruk uhøvlede planker

Trykkimpregnerte planker i 19-21 mm tykkelse er ypperlige fuglekassematerialer. Da kan du også unnlate å beise eller male kassene, men husk takpapp. Når du lager kasser for ugle og ender, må du skjøte sammen to 12-15 cm brede bord ved siden av hverandre. Se bildene.

Bordene kan komme litt skjevt hvis de ikke er helt jevne. Dette kan du lett bøye til før du skrur fast den siste vegg. *Når de fire sideveggene er skrudd sammen, skrur du på bunnen. Bor gjerne også noen dreneringshull i bunnen, slik at fuktighet kan slippe ut.*

Sider og tak kan skjøtes sammen av to bordbredder. Roar Solheim ©

Mål for en uglekasse

Kattugle og perleugle er ikke kresne med hensyn til størrelse på kassene, bare inngangshullet er stort nok slik at de kommer inn. Perleugle kommer inn i et hull som er minst 8 cm i diameter, mens kattugla bør ha et inngangshull på minst 10 cm. En kasse med 10-12 cm hull kan brukes av begge arter.

Sidene i uglekassa bør være ca 20-22 cm brede, og 40-50 cm høye. Taket kan stikke ca 8-10 cm ut over hullet.

Tekst og fotografier: Roar Solheim

Når taket festes med spiker som passer ned i hull i veggene, kan det lett åpnes slik at du kan se ned i kassa.
Roar Solheim ©

Det er spennende når kattuglene har tatt i bruk en fuglekasse! Her er en av ungene så stor at den er på vei til å forlate fuglekassa. Roar Solheim ©

Lag tak som kan åpnes

Taket kan festes med spiker som passer i hull ned i endeveden av toppen av kassa. Bor først hull med et bor som er tynnere enn spikeren. Hullet i kasseveggen må være tykkere enn spikeren. Slå spikeren gjennom taket, og sett den ned i hullet. Deretter gjentar du dette for de tre andre spikerne i taket. Dette takfestet kiler seg aldri fast, og ekorn klarer ikke å få opp taket. Fuglekasser bør bare åpnes i lokket/taket, aldri med svingbar front eller sidevegg. Da kan fugleungene falle ut før de er flyveferdige når du skal kontrollere innholdet. Inne i kassa skal det ligge et lag med 10-15 cm stubbeflis.

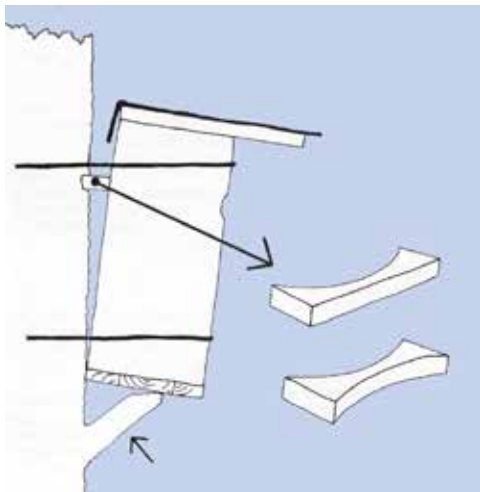
Spennende opplevelser

Kvinand og laksand hekker gjerne i fuglekasser. Henger kassa nær vann, er det ganske lett å få en av de to andeartene til å bruke den. Det er likevel ikke til å komme forbi at uglene bærer et litt større sus av villmarksopplevelse med seg enn de andre hullrugerne! De fleste av dem er nattaktive, og ikke alltid like lette å få øye på om dagen. Men når de hekker i fuglekassa, kan du se dem når kassa skal kontrolleres! Det er stort første gang ei ugle titter ut av kassehullet - en opplevelse som gir lønn for strevet med å bygge og å henge opp kassene. Hvis du skynder deg, kan du til og med rekke å henge ut en uglekasse før våren 2021!

Tekst og fotografier: Roar Solheim

Bruk stige når du skal henge opp en uglekasse, og når du skal se hva som er i den. Roar Solheim ©

Slik henger du opp en uglekasse i et tre. Roar Solheim ©

Opphenging og sikkerhet

Bruk stige

Uglekasser kan du henge 4-5 meter over bakken. De trenger ikke henge høyere. Bruk en god stige når du skal henge opp kassa, og når du senere skal åpne taket for å se om det er noe i den. Det er lurt å være flere sammen om å henge opp slike kasser. Da kan en holde stigen mens en annen klatrer opp.

Sett kassa på en grein

Fest uglekassa med ståltråd rundt trestammen og kassa. Hvis du lar kassa hvile på en greinstump under bunnen, vil det hjelpe til og stabilisere kassa. Det er også lurt å feste en trekile eller en trepinne mellom trestammen og den øvre delen av kassas bakside. Da kiler ikke taket seg fast mot trestammen, og det blir lett å åpne lokket. Du kan lage ferdige trespiler som festes på kassa (se tegningen), men en tørr trepinne gjør samme nytten.

Uglene er gode foreldre

Selv om du henger opp en reirplass for uglene, vil de oppfatte deg som en trussel mot ungene når du kontrollerer kassa. Noen ugler kan forsvare ungene sine, og angripe. Da bruker de klørne. Derfor må du ha på en tykk jakke og gjerne tykk lue og skjerf hvis du sjekker en uglekasse når det er unger i den. Slalombriller er også bra. Da har du beskyttelse mot ugleklør. Kattugler og perleugler angriper likevel sjeldent når du sjekker reiret deres.

*Tekst og fotografier:
Roar Solheim*